

Veřejné zakázky

cena 110 Kč

číslo 2/2011

odborný
časopis

Veřejné zakázky na právní a konzultační služby

Referenční stavební zakázky
realizované ve sdružení

Opční právo na dodávky

Vzor žádosti o stanovisko MF

**Nejvyšší správní soud:
rozsudek ohledně VZMR**

Téma: ČOV

Změny veřejného zadávání se plánují i na evropské úrovni

Novelizace právních předpisů upravujících pravidla pro zadávání veřejných zakázek není případem pouze České republiky, ale hledání cest, jak zajistit co nejefektivnější využívání veřejných prostředků, probíhá i na evropské úrovni. Ať již v České republice či Evropské unii, veřejné zakázky představují přibližně 17 % HDP, s ohledem na současná rozpočtová omezení a hospodářské obtíže v mnoha členských zemích EU je tedy velký zájem, aby tyto prostředky byly využívány co nejlépe.

Evropská komise za tímto účelem vydala Zelenou knihu, celým názvem Zelená kniha o modernizaci politiky EU v oblasti zadávání veřejných zakázek směrem k efektivnějšímu evropskému trhu veřejných zakázek, která má představovat první krok k úpravě pravidel zadávání veřejných zakázek na evropské úrovni, potažmo na úrovni jednotlivých členských států. Cílem Zelené knihy je identifikovat současné základní problémy v oblasti zadávání veřejných zakázek, určit klíčové oblasti, v nichž by mohly proběhnout reformy, nastítnit možnosti jejich řešení, a současně požádat širokou ať již laickou či odbornou veřejnost o případné náměty a návrhy.

Podobně v nedávné době Evropská komise vydala i Zelenou knihu za účelem rozšíření využití elektronického zadávání veřejných zakázek, kde popisuje výhody tohoto způsobu zadávání a uvádí, jakou roli v jeho podpoře může Evropská unie v budoucnu sehrát.

Výsledkem činnosti Evropské komise v dané oblasti má být předložení legislativních návrhů, které umožní zjednodušení zadávání veřejných zakázek, případně umožní, aby veřejné zakázky mohly být využívány i k podpoře jiných politik.

Současný legislativní rámec EU pro veřejné zakázky, představovaný zejména směrnici 2004/17/ES¹⁾ a směrnicí 2004/18/ES²⁾, na straně jedné zaručuje mnohé transparentní a nediskriminační postupy zajišťující hos-

podářským subjektům možnost plně těžit ze základních svobod v oblasti zadávání veřejných zakázek. Směrnice v rámci úpravy veřejných zakázek uvádějí možnosti řešení i jiných politik, například ochrany životního prostředí, boje proti korupci apod.

Na straně druhé je třeba mnohé metody a postupy přizpůsobit potřebám současné doby. Záměrem je zejména zvýšení účinnosti vynakládání finančních prostředků, tedy jednak dosažení nejlepšího poměru hodnoty k ceně, jednak i zvýšení účinnosti zadávacích řízení jako takových. Cílem je rovněž efektivnější využití veřejných zakázek na podporu obecných společenských cílů, jako je ochrana životního prostředí, účinnější využívání zdrojů a energie, podpora inovací a sociálního začleňování a zajištění co nejlepších podmínek pro poskytování vysoce kvalitních veřejných služeb. Stranou by neměla zůstat ani otázka předcházení korupci a boje proti ní či otázka zlepšení přístupu evropských společností na trhy mimo EU.

Pravidla pro zadávací řízení nejsou v mnoha případech zcela přizpůsobeny potřebám veřejných zadavatelů. Ti si tak stěžují na nedostatek pružných postupů vedoucích k výběru vhodného dodavatele. Na pořad by se tak mělo dostat mimo jiné řešení otázky přípustnosti a míry vyjednávání v rámci zadávacích řízení nebo možnosti snížení složitosti a administrativní zátěže v případě obstarávání některých druhů zboží a služeb. Komise by se rovněž měla zabývat otázkou možnosti zahrnutí kritérií týkajících se uchazeče, jako jsou například jeho zkušenosti či kvalifikace, mezi kritéria pro zadání zakázky. V podmínkách České republiky se jedná zejména o nutnost aplikace § 50 odst. 4 zákona o veřejných zakázkách, dle kterého technické kvalifikační předpoklady nemohou být předmětem hodnotících kritérií.

Úpravu pravidel vyžadují i sami uchazeči, zejména v otázce snížení administrativní zátěže při soutěžení v jiných členských státech. Byť se od zavedení prvních směrnic

o zadávání veřejných zakázek v roce 1970 dosáhlo v dané oblasti značného pokroku, stále existují překážky, se kterými se zejména malé a střední společnosti obtížně vyrovnávají. Typicky se jedná o množství osvědčení, která musí uchazeči v fázi výběru dokládat.

K podpoře obecných společenských cílů cestou veřejných zakázek existují dle Zelené knihy v zásadě dva způsoby, jednak poskytovat veřejným zadavatelům prostředky umožňující zohledňovat tyto cíle v rámci procesních pravidel pro zadávání veřejných zakázek, tedy stanovení „jak nakupovat“, jednak nařídit závazné požadavky pro veřejné zadavatele nebo stanovit pobídky, jež ovlivní jejich rozhodování o tom, které zboží a služby by se měly pořizovat, tedy stanovení „co nakupovat“. Jak na evropské, tak na vnitrostátní úrovni byla již k tomuto návrhu řada doporučení či zavedeny podpůrné nástroje³⁾ a další by měly následovat.

Zelená kniha se v neposlední řadě dotýká témat boje proti protekcionářství a korupci, tedy témat, která se stala jedněmi z hlavních při aktuálně probíhající novelizaci českého zákona o veřejných zakázkách. Najít univerzální řešení použitelné na úrovni celé EU bude však v dané oblasti velmi obtížné, neboť faktické problémy a také praktická řešení závisí často na vnitrostátní správě a podnikatelské kultuře, jejíž úroveň se napříč Evropou značně liší.

Výsledky konzultace v rámci Zelené knihy mají být spolu s výsledky dalších činností Komise v oblasti veřejných zakázek projednány na vrcholné konferenci o reformě veřejných zakázek, plánované v polovině letošního roku do Bruselu. Příslušné legislativní návrhy lze očekávat v průběhu první poloviny roku 2012.

Mgr. Robert Pergl
Advokátní kancelář Dáňa, Pergl
a partneři

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb.

²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

³⁾ Například sdělení Komise „Zadávací veřejných zakázek v zájmu lepšího životního prostředí“, příručka Sociální nakupování - Příručka zohledňování sociálních otázek při zadávání veřejných zakázek“, či sdělení Komise „Zadávací veřejných zakázek v předobchodní fázi: Podpora inovace za účelem zajištění udržitelné vysoké kvality veřejných služeb v Evropě“.